



LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

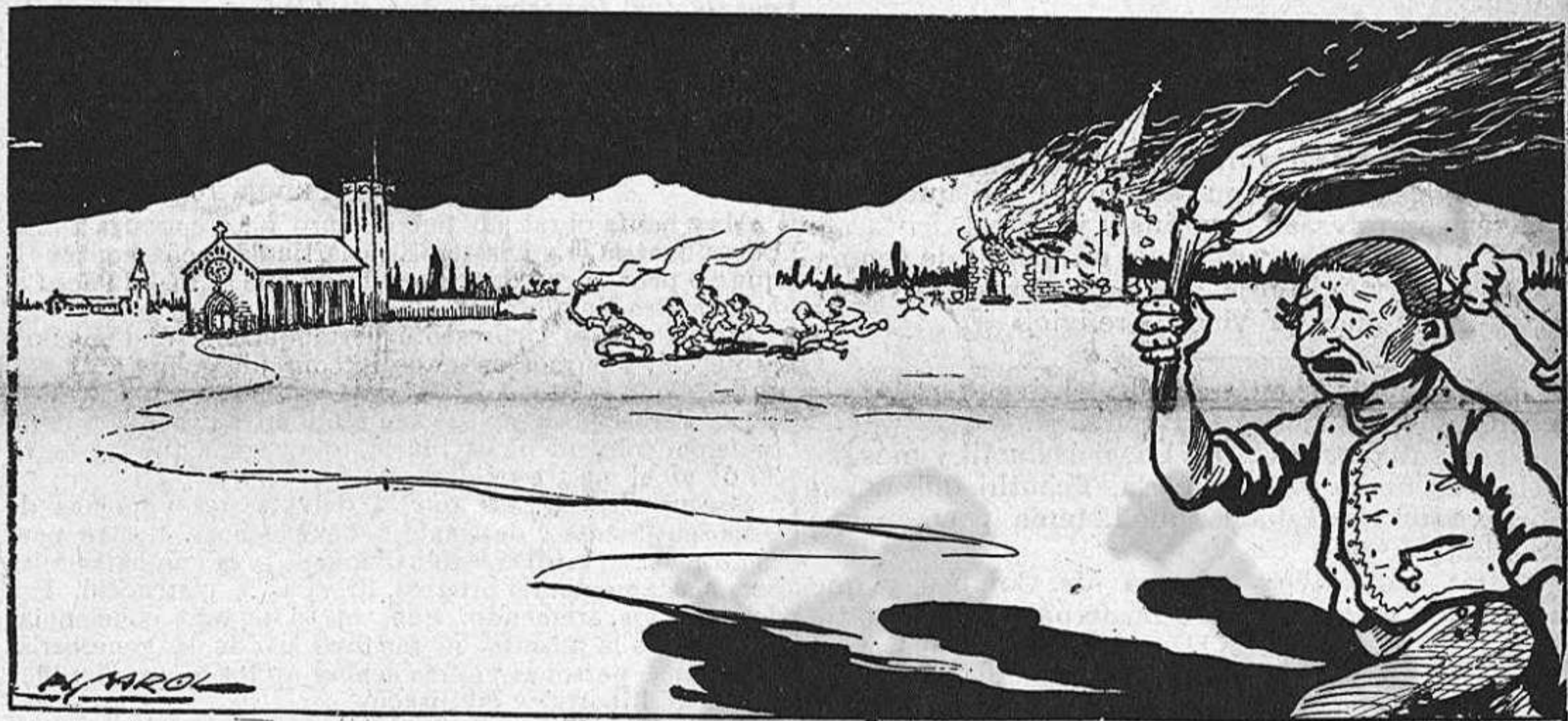
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

El día de Sant Jaume ó 'l rebombori dels convents



1835

El día de la crema.



1904

69 anys després d' haverlos cremat.



DE DIJOURS A DIJOURS

ALTRA vegada en l'horitzó de la política europea s dibuixa un petit núvol negre, que 'l diable sab quina extensió pot pendre y las conseqüencias que pot arribar á tenir.

Ens referim á la captura del *Malacca*, barco mercant anglés, realisada pels russos en ayguas del mar Roig, baix pretext de que duya contrabando de guerra.

Ab rahó, ó sense, que aixó no está encare ben averiguat, els inglesos han posat ab tal motiu el crit al cel y 's parla ja de reunions precipitadas del consell de ministres á Londres, d'interpelacions á la Cámara, de enérgicas notas diplomáticas dirigidas á Sant Petersburg...

Possible es que al cap-de-vall tot aixó no sigui res, com possible es també que per qualsevol tonteria l'assumpto 's compliqui; pero, conegut l'antagonisme qu'entre Inglaterra y Russia existeix, considerablement agravat desde 'l principi de la guerra al Extrem Orient per la creencia en que 'ls russos viuhen de que la Gran Bretanya apoyi secretament als japonesos, no té res de particular que l'Europa 's miri ab rezel l'incident del mar Roig y que segueixi el seu desarrollo ab vivíssima ansietat.

Han comensat las anadas y vingudas de 'n Maura á San Sebastián.

A pesar de las seguretats que 'l mallorquí havia donat als periodistas de que tardaria días á anarhi perque allí no hi tenia res que fer, dimecres agafá l'home l'expres y sense com qui diu avisar á ningú, va trasladarse á la residencia d'estiu de la cort d'Espanya.

¿Motiu d'aquesta excursió, tan inesperada com misteriosa?

El mateix senyor Maura, qu'és un *guasón* de primera, l'ha dit: el desitj de saludar personalment al rey.

Com ja 's pot compendre, explicació tan infantil no ha satisfet á ningú. Y buscant buscant, s'ha vingut en coneixement de quinas son las verdaderas causas del repenti viatge de don Antoni.

Las cosas del Marroch no marcan bé. Al ferse públich mesos enrera el conveni franc-anglés, referent al Nort d' Africa, va dirse també qu' Espanya, qu' en una de las cláusulas de dit conveni té aparentment garantits els seus drets, sería cridada á un arreglo ab Fransa, pera resoldre definitivament aquesta qüestió.

En efecte: las negociacions van comensar y 'l govern espanyol, que sempre somía truytas, se las prometia molt felissas; pero ara resulta que 'l conveni franc-anglés, á més del text conegut, té algunas cláusulas secretas; que alló que 's va dir á Espanya de respectar els seus drets y otorgarli ciertas ventajitas es música celestial, y que en León y Castillo, el nostre inefable embaixador á París, trobantse ab aquest embull del qual no sab cóm sortirne, ha demanat quart y ajuda á 'n en Maura com á director del tinglado y principal responsable de tota la política interior y exterior.

A 'n aixó y á res més se deu el viatge del primer ministre á San Sebastián, ahont ja l'esperava l'atribulat León y Castillo.

Va prenent cada día caràcters més aguts y amensadors la crisis industrial y económica, iniciada á Espanya á la terminació de las guerras colonias.

Els traballs, en lloch d'animarse, van disminuint d'un modo aterrador. A cada moment se sent parlar de fábricas que suspenen las feynas, d'altras que las limitan, de talleres que 's tancan d'un modo definitiu...

Y com si ab una calamitat tan grossa com aquesta no n'hi hagués prou, la carestia dels articles de primera necessitat ve á recarregar els tons ja excessivament foscós del quadre.

El pa está pels núvols, ab tendencia á pujar encare més.

El bacallá es casi un article de lujo.

La carn...

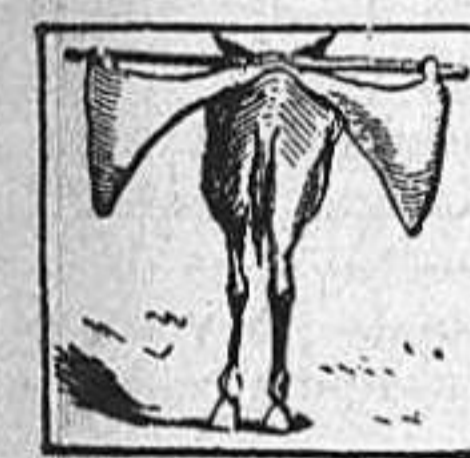
De carn ja fa temps que 'ls espanyols no 'n menjém.

No 'n menjém ni 'n tenim.

No 'ns quedan més que 'ls ossos.



DEL ENEMICH EL CONSELL



ors els partits son legals... s'enten son legals com á tals partits com á agrupacions de homes que aspiran á un fi polítich comú... Ara si qualsevol de aquests homes, no ja per l'acció, sino fins per la paraula fa determinada propaganda, aquest home per més que formi part de un partit legal, anirà de dret á la presó.

Aquesta es la teoria del *leguleyo* Maura.

Tenim una Constitució que consagra la perfecta legalitat dels partits y la omnímota llibertat del pensament. La Constitució es la ley mare; la ley de todas las lleys. Pero no hi ha que fiarse'n.

Perque ademés de la Constitució tenim un Códich Penal, qu' es com un fill de aquella; pero un fill que li agrada anar per las sevas sense recordarse dels debers de familia, y aquest Códich se complau posant certas restriccions á l'omnímota llibertat constitucional. Aixís el Códich parla de propaganda subversiva, entenem com á tal la que tendeixi á cambiar la forma de govern per medi de la forsa.

Y ademés del Códich tenim á un tal Maura y á un tal Maluquer, inspirador l'un y autor l'altre de una circular plena d'espinas, que preten interpretar el Códich y la mateixa Constitució, y que no 's pot agafar sense punxarse. Segons aquesta circular el crit de «Visca la República!» donat en una reunió pública, encare que no s'encaminí á excitar els ánims llansantlos per las vias de la insurrecció, aquest crit ignocent, degut á un impuls d'entusiasme inofensiu, constitueix un verdader delict.

Ja veuhem si fila prim l'actual govern.

Podém propagar las ideas republicanas; pero se

'ns priva de resumir las nostras conviccions ab el crit de «Visca la República!»

Se 'ns deixa festejar ab la Pepa; pero ¡ay de nosaltres si 'ns atrevim á cridar «Viva la Pepa!»

En aquest país que passa per constitucional y hasta per democrátich, no hi ha més Constitució ni més Democracia que la voluntat y 'l capritxo dels governants, interpretant las lleys á la mida del seu gust.

De aquestas interpretacions se'n deriven verda-ders atentats al dret del ciutadá; pero no hi ha medi de sustreure's'n, com no sigui apelant á una contínua rebeldía. El govern té 'ls tribunals de la seva banda perque s'entenguin ab els que 's desmandin de paraula, y conta també ab la forsa pública, contra 'ls que 's desmandin de fet.

De manera que 'ns obliga á viure baix un estat de coacció y de violencia contínua.

Suposínse per un moment que tots els republicans, prescindissim del criteri restrictiu que informa la circular busca-rahons, y que del matí al vespre anessim cridant:—«Visca la República!»—creyent fer us de un dret perfecte que la Lley constitucional consagra ¿qué succehiria? Senzillament que no hi hauria á Espanya prous tribunals per encausarnos, ni prous presons pera contenirnos.

Y no obstant, no hi ha cap necessitat, al meu entendre, de portar las cosas fins á tal extrem. No es aixís com havém de lluytar contra 'ls nostres enemichs. Crear un estat agut de violencia permanent, no pot entrar en els propósitos de un partit com el nostre, que aspira á guanyar l'opinió y á governar al país ab l'apoyo y 'l concurs de tots els bons espanyols que 's interessin per la prosperitat, l'honra y 'l progrés de la nació.

Salmerón ho ha dit. Unicamente una vegada 'ns separarém de la legalitat; pero aquesta será la definitiva, l'eficás, la que dongui per resultat el cambi radical que s'imposa, per l'establiment de la República; y l'hora no han de senyalarla 'ls nostres enemichs; la determinarém nosaltres.

Per altra part, si bé ho considerém, es en Maura mateix qui ab las sevas prevencions intempestivas y ridículas demostra la debilitat del govern y de tot lo que 'l govern intenta amparar.

Reflexionemho y no podrém menos de preguntarnos:

Dissapte que vé, día 30, Número extraordinari de LA CAMPANA DE GRACIA 8 planas 10 céntims

¿Quina forsa tenen en l'opinió pública unas institucions que no poden resistir un sol crit de «Visca la República»? ¿Tan débil son, tan malament s'aguantan, que s'arriba a témer que 'l simple crit de «Visca la República» pugui ferlos trontollar?

Donchs, aixó i res més, es lo que 's desprén de las restriccions que ha adoptat en Maura. Y en aquest concepte venen a completar els efectes de la nostra propaganda.

Seria aquesta, en certa manera inútil, baix l'aspecte polítich, si dintre del règimen vigent gosés el ciutadà espanyol de totas las llibertats. Com inútil sense efecte seria també, baix l'aspecte económic-social, si 'l poble nadés en l'abundancia y tots els progressos tinguessin dintre d'Espanya una realitat espléndida.

Pero res de aixó succeheix. Políticament vivim subjectes a la més odiosa arbitrariedad gubernamental. Económicament estém cada dia més arruinats. Socialment, totas las nacions progressan y s'espaneixen. Unicament Espanya no pot donar un pas sota 'l pes feixuch de la rutina tradicional que 'l aclapara.

Y aquí, en aquesta situació vergonyosa, y en els anhels de justicia, de llibertat y de progrés y en l'afany d'emanciparnos de la ominosa tutela de la reacció y 'l clericalisme está la rahó de ser del partit republicà y la necessitat de la seva acció persistent enérgica, incansable y ben encaminada.

En Maura preten anularnos, y 'ns presta nova forsa.

Casi diríam qu' es ell mateix, qui donant una prova de ineptia soberana, 'ns senyala 'l camí qu' hem de seguir.

Ha passat ja 'l temps de la propaganda acalorada, plena de passió y de foc, més que de llum: s'impone una propaganda reflexiva y lluminosa, que s'encamini ab preferència a la sòlida conquesta de la convenció.

Ja massa se 'ns ha tirat a la cara que soliviantam els esperits, quan no feyam més que alsar la veu pera despertarlos y treure'ls del seu secular ensopiment. Ja massa s'ha dit que alguns propagandistes, llaminers de 'l aura popular, ho sacrificavan tot a un passatjer aplauso de las multituds entusiasmadades. Ja massa s'ha repetit que 'l partit republicà en son apostolat ardent y irreflexiu escursava 'l pllasso de la Revolució y adelantava promesas que no podían tenir un pròxim y ple cumpliment.

Aixó no deu tirarse'n ja més a la cara, perque convé als interessos de la causa que defensém donar solides a la nostra obra. Si fins ara hem mirat a 'l extensió, hem de atendre avuy a 'l extensió y a la intensitat.

Perque la República necessita l'efors y 'l concurs actiu y conscient sobre tot, de totas las classes socials, agermanadas en uns mateixos ideals de llibertat, de progrés y de justicia. Que ningú pugui témer ni recular irreflexions ni excessos incompatibles ab las doctrinas salvadoras que la República simbolisa.

Y aixis es com prepararem el seu adveniment, y la seva consolidació definitiva.

P. K.

Las dos Espanyas



I ha l'Espanya dels que treballan, dels que suan, dels que que no guanyan de bon tros lo necessari pera reparar las sevas forsas.

Y hi ha al mateix temps l'Espanya dels que gandulejan y dels que 's xalan vivint a expensas de la nació.

L'Espanya dels que 's dessangran y l'Espanya de las sangoneras.

Aquests días ha circulat per la premsa una nota comparativa dels preus que tenen a Espanya y a altres païssos dos dels principals articles de primera necessitat: el pa y la carn.

Reproduhimla y paladejin:
A Inglaterra, un kilo de pa, costa 30 céntims de pesseta; a Fransa també 30; als Estats Units 35; a Alemania no més que 27.

A Espanya 56!
Un kilo de carn, costa a Alemania, 2 pessetas; a Inglaterra, 1'80; a Fransa, 1'60; als Estats Units, 1'27.
A Espanya 2'30!

Pero no basta saber lo que costa lo que 's consum; precisa relacionarlo ab lo que 's guanya per adquirirlo. Podrían valer més a Espanya 'ls jornals, y res importaria que costessin més els comestibles. Pero precisament succeheix tot al contrari.

A Alemania 'ls jornals son dobles que aquí; a Fransa triples; a Inglaterra y als Estats Units quadruples.

Tots aquests païssos de lo primer que 's preocupan es de la vida del treballador: de que las sustancias alimenticias resultin baratas, perque las sustancias alimenticias constitueixen la primera materia de totas las industrias productivas. Procuran també que 'l treball obtingui la deguda recompensa a fi de que a cada obrer li quedi un remanent que 's tradueix en augment de comoditats, en estalvi, ó en millora efectiva moral y intelectual d'ell y de la seva familia.

Aixis es com se vigorisan, y aixis també com progressan las nacions.

En cambi l'Espanya treballadora, faltada de aliments, y agotada per la fatiga, va depauperantse y degenerant a ulls vistos.

Y l'altra Espanya, l'Espanya gandula, l'Espanya burocrática, l'Espanya dels monopolis y de las grans explotacions se 'l está xuclant.

Tots els impostos, en últim resultat, pesan sobre 'l treball del pobre obrer. Y 'ls que no gravitan sobre 'l treball, tendeixin a mermar sa miserable alimentació.

A favor de las lleys Villaverdes s'ha anat aumen-

tant considerablement la recaudació del Estat, fins a produhir un considerable superábit.

Y 'ls governs de la monarquia, tan contents y satisfets, proclamant la robustés del país, quan més considerable es el caudal de sanch que li treuen de las venas!

Disposant de un superábit, lo més natural seria que s'invertís en reconstituyents de la riqueza pública, retornant a 'l economia vital del país lo que de més li treuen.

¿Ho fan aixis els nostres *desadministradors*? Ni 'ls mils.

Apenas se 'ls veuen a las mans, ja no pensan en altra cosa qu' en gastarse'ls, a benefici y recreo sempre d'ells, dels que viuen ab 'l esquena dreta y a expensas del Estat.

Aixis en el projecte de pressupost pera 'l pròxim exercici apareix un augment en els gastos de personal, que s'eleva a 81 milions de pessetas.

Y vuytanta un millóns de pessetas destinats a fomentar la vagancia y 'l despilfarro de l'Espanya que 's xala, a expensas de l'Espanya que sua.

Aixó es iníquo.

¿Volen un ramellet de noticias consoladoras, que demostren la *pureza* de intencions del insigne Maura, en l'actual moment históric?

A un funcionari judicial, amich seu de confianza y contertuli de casa seva, se li han concedit en pochos días tres ascensos, ab els seus corresponents aumentos de sou. Y visca la justicia!

A un seu allegat, en recompensa de haverlo ajudat a confeccionar el pastitxo de la reforma municipal, l'ha ficat de cop y volta en el Tribunal Contenció, al sol y únic objecte de que als pochos días de pendre possessió del càrrech pugui jubilarse y descansar de sas fatigas disfrutant una bona renda vitalicia.

A un tal Sr. Tormo, professor dels seus fills, l'ha nombrat, sense necessitat de concurs ni d'oposició catedrático del Doctorat de la Facultad de Filosofía y Lletas.

Y ara va la bona.

El general Azcárraga, l'organizador de la derrota, el que va enviar a Cuba 300,000 fills de proletaris, sense instrucció militar per batres, sense resistencia física pera arrostrar els efectes de un clima mortífero, está a punt de trobar la recompensa a sos bons serveys.

Havent arribat a l'edat reglamentaria pera passar a l'escala de reserva, no s'ha volgut que se n'hi anés de tinent general, haventse acordat concedirli l'últim entorxat, ó com si diguessim nombrarlo príncep de la milícia.

No hi ha vacant; pero aixó no importa. Se li donará la que va deixar l'heroe de Sagunto y que havia de ser amortisada.

Y no es aixó sols lo que se li dona, sino que además será nombrat Jefe del Estat Major central, qual institució 's creará ab motiu de las reformas del general Linare.

Aixis, diuen, que se li recompensarán els serveys que porta prestats a la patria y a la monarquia.

Dediquém aquest ramellet de noticias als espanyols de última classe, als que suan y treballan y 's veuen casi privats de alimentarse. Sápigan que si no menjan, no falta qui 'ls dispensa l'obsequi de menjar per ells.

Las dediquém també a las classes neutras, aquelles que aclamavan a n'en Toni com a salvador de la patria, com al únic home capás de regenerarla y redimirla.

Veritat es que las classes neutras encare menjan...

Pero si tinguessin una mica, miqueta de conciencia veurían que a Espanya hi ha certas cosas que no 's poden pahir.

P. DEL O.

PAU KRUGER

A Clarens (Suissa), ahont últimament s'havia traslladat, buscant en aquell clima excepcional un lenitiu a las sevas dolencias morals y físicas, morí 'l día 14 d'aquest mes a l'edat de 79 anys l'ilustre Pau Kruger, l'últim president de la desdixada republicana del Transvaal.

Apóstol y mártir de la independencia de l'admirable nació per ell fundada, Mr. Kruger baixa a la tomba respectat de tothom; tan respectat sens duple com odiat es Mr. Chamberlain, l'egoista provocador de la infame guerra que ocasioná la destrucció del valent poble boer.

Son massa frescos els recorts d'aquella cassera indigna que cubrí a Inglaterra d'oprobri, pera que tingué avuy necessitat de renovarlos. Sols, sense apoyo de ningú, els heroichs fills del Transvaal lluytaren mesos y mesos contra la rapacitat inglesa, guiats y aconsellats pel venerable ciutadà que ara acaba de desaparèixer del mon dels vius. Forts per la rahó, pero débil per número, saberen no obstant fer pagar cara als inglesos la victoria, y sols se donaren per vensuts quan, aplastats per 'l immens poder de la reyna dels mars, se vejeren sense recursos pera lluytar ni soldats pera omplir els dolorosos buys que la mort deixava en sas filas.

Descansi en pau el gran ciutadà, que fou l'ànima d'aquella defensa digna d'una rassa d'heroies!

Per concessió especial del govern inglés, el cadavre de Mr. Kruger será enterrat al Transvaal. El gloriós patriota podrà dormir el somni etern a la sombra dels arbres que 'l vejeren neixe.

Será aquest l'únic favor que a Inglaterra deurá el fundador de la heroica republica sud-africana.



A República francesa acaba de dictar una resolució que será acullida per tot el país ab singular entusiasm.

Tal es la reducció a dos anys dels tres que comprenia 'l servey militar.

S'ha considerat que no era necessari entretenir tres anys seguits a la joventut. Baix el règimen republicà ab dos anys n'hi ha prou per imposarse de tota la instrucció militar necessaria al bon servey de la patria.

La República francesa, plenament confiada en l'aptitud militar dels seus fills, mira aixis al present y al pervenir. Sense abandonar las garantías de la independencia nacional, pren en compte las condiciones de las societats futuras, basadas en la supressió dels exercits permanents y 'l abolicció de la guerra.

Ha sostingit en Maura una verdadera monstruositat jurídica, pretenent que 'ls delegats que assisteixen a una reunió pública, tenen dret a suspèndre-la tan bon punt comprenen que algún dels oradors falta a la llei.

¿Y quina competencia professional tenen aquests delegats pera discernir quan un orador falta a la llei?

¿Y quina responsabilitat se 'ls pot exigir quan s'excedeixen en l'us de las sevas atribucions?

D'aixó no n'ha parlat en Maura.

En concepte del *leguleyo* mallorquí, per atropellar el dret dels ciutadans tothom es bó.

Desde 'l ministre de la corona al últim polissón. Y aquest es 'l home que pretén encarnar el sentit jurídic del país!

Traduixco de *El Motín*:

«El frare agustí Muñios ha dit en la revista *La Ciudad de Dios* que 'l bisbe Cámara morí a mans dels jesuítas y 'ls íntegros, y que la premsa per aquests elements inspirada sigué 'l tóxic que aprofitaren.

»Traslado la noticia al jutge de guardia per si opina que hi ha motiu suficient pera ficar a la cancri als íntegros y jesuítas, émuls de Galeote en lo d'escabexar bisbes.

»Pero quina fraternitat cristiana la que gasta la gent de iglesia, y qué viu se manté 'l odi que desde fa sigles se professan agustins y jesuítas!

»Ab obligarlos a viure junts un parell de setmanas, ens veuriam lliures de uns y altres. No 'n quedarian ni las quas. Y visca la religió!»

Pío X s'ha ficat en un mal plet, insubornant als bisbes francesos contra la República.

El seu antecessor Lleó XIII, més dútil y més polítich, procurava amanyagarla, ficanthi dolsament la bruixa del clericalisme, que la tenia poch menos que minada.

Veritat es que avuy governa Mr. Combes, y que Mr. Combes es una mica dur de pelar. Pero de totas maneres, si Lleó XIII veyia lo que passa, li diria:

—¡Ay, noy, que 'n vas de malament!... Cuidado, cuidado, que si vas fentho aixis, passarás a la posteritat ab el sobrenom d'Hereu-Escampa de la Iglesia de Sant Pere.

De totas maneres, els radicals francesos haurán lograt, més depressa de lo que pensavan, la desitjada separació de l'Iglesia del Estat.

El Papa-Sastre, assessorat per en Merry del Val, els hi haurá donat casi tota la feyna feta.

Al últim sembla que será un fet l'indult dels condemnats per lo de Alcalá del Valle.

Aquest acte de reparadora justicia, demanat en vá fins ara, pels republicans espanyols, se realitzarà en virtut de las indicacions fetas pel govern de la vehina República.

Aixó sembla una mica extrany; pero no ho es gens.

Ja fa algun temps que ve preparantse 'l viatge de D. Alfonso a París. Ab motiu de aquest viatge els elements radicals francesos sembla que mostravan el seu disgust, fundat en la llegenda de la Espanya inquisitorial que ha corregut pel mon enter, a conseqüencia de lo de Montjuich y lo de Alcalá del Valle.

S'ha tractat donchs, de assegurar l'èxit del viatge, donant una satisfacció als radicals francesos.

Mes val aixis. Que siguin els francesos els que obtinguin satisfaccions, a cambi dels disgustos que obtenim nosaltres.

¡Un escriptor italiá descriu la Corea en aquests termes:

«Es la Corea una nació paralísada pels abusos de una burocracia degenerada; una nació que té molts almiralls y cap barco; molts generals y pochos soldats; molts funcionaris y cap servey administratiu ben montat.

»Ningú allí protesta; tothom se resigna a n'aquest desordre crónich, y per tal motiu no hi ha allí amenssas de informacions ni escándols.

»El poble assisteix ab imperturbable apatia a la formidable lluyta de la qual será ell mateix el premi otorgat al vencedor.»

¿Creurían que aquesta pintura m'ha fet reflexionar molt?

¿Es el retrato de Corea ó es el retrato d'Espanya?

En un libre que s'ha publicat respecte a las huelgas de Barcelona durant l'any 1903, s'hi llegeixen els següents datos:

Obrers detinguts ab motiu de las mateixas 371

dels quals 107 sigueren posats en llibertat avants de arribar a la presó. Els 264 restants sufriren en conjunt 2,941 días de detenció. Y d'ells, 127 sigueren processats, no arribant a ser jutjat no més que un, que resultá absolt. Cert que 115 sigueren compresos en un indult general; pero es casi segur que a favor de tots ells haurían dictat els tribunals de justicia fallo absolutori.

¿Qué volen dir tots aquests datos?

Senzillament: que al promouren un conflicte entre 'l capital y 'l treball, las autoritats abandonan 'l actitud neutral que haurían de guardar, y 's dedican exclusivament a perseguir als obrers, tinguin ó no tinguin culpa.

Lo qual succeheix perque té de succehir en aquest règimen basat en el privilegi.

No passaria aixis si impressin las institucions populars per la seva essencia més amigas de la justicia que del capitalisme.



CAPELLADES, 17 de juliol

Avuy han celebrat reunió general, els socis de la Societat desunioista de aquesta vila, la majoria dels quals son pactaires, ab els nostres mossens.

Han acordat fer funcions teatrals, per la nostra pobre festa major. Donchs per tal motiu, devant de tots els socis, va ser presentada una proposició sacristanesca qu'es la següent:

«Ríchs: primeras filas, a pesseta.—Mitjans: segonas, a tres rals y els pobres a recó, pagant dos rals. Sent empressaris la mateixa sociedad.» No us deixeu ensarronar, obrers; aquests no 'n tenen prou de explotarnos; han de escurarnos las butxacas, además.

REUS, 17 de juliol

Los obrers de la liberal ciutat de Reus que necessitem treballa per alimentar als nostres fills, no trobém colocació si no combreguém en rodas de molí, si no anem a la iglesia ó no 'ns fém del Patronat de Sant Joseph.

Es asquerós lo que tolerém els lliberals de Reus, si be en cambi pot presentarse un día la tempestat que desitjem per acabar de una vegada ab tanta injusticia.

CORNELLÀ, 19 de juliol

Diumenje prop passat va tenir lloch en aquest poble una hermosa festa a benefici de l'Escola Laica d'Esplugas, la qual fou organizada pels Lliure-pensadors d'Esplugas y Cornellà.

La festa començá a las quatre de la tarde prenenthi part la Compañía Infantil *Nueva Humanidad*, una secció d'aficionats de la localitat, y la senyora de Ayala que feu un bonich y valent discurs.

SAMPEDOR, 16 de juliol.

May havia obrat ab tan descaro nostre escuraxamanyas contra 'ls menesterosos (particularment contra 'ls que no pensan com ell), com desde que se instalá aquí el nou Centre Republicà.

Aquest día se hi presentá certa persona a demanarli protecció, y el mossén embotit com un galapat, li respongué que la protecció l'anés a demanar als republicans. Parecudia resposta feu a un'altra dihentli que no tenia per convenient auxiliarla, tota vegada que feya anar 'l noy ab el mestre públich.

Segons se ven, els fondos deixats per personas de bons sentiments y destinats a beneficencia, nostre pare d'ànimas, els utilisa exclusivament pera combatre a las personas amants del progrés, llibertat é instrucció. Pro desenganyis, tremendo, que, ni violentant conciencia valentes de la miseria, ni fent mal us de la generositat de algunas personas podrás acabar ab tot lo que significa adelanto, llibertat y civilisació.

HORTA, 11 de juliol.

Tenim un rectó mol jovenet pero mol llest. Després d'aumentar els drets d'enterro, casament, etc. y desde que els republicans han establert dos centros de importancia contra la lana, s'ha vist obligat a obrirne un éll, que 's titula dels «Lluisos». Els republicans, de la escola n'han tret son profit, puig que 'n menos de deu días se han celebrat dos matrimonis civils, sent un d'ells el del president del Casino federal. Aixis es com se fa la propaganda verdadera. Practicant las teorías que 's sostenen.

TÉ RAHÓ

Respirant satisfacció, en Maura de dirho acaba:
—«De molts anys a aquesta part no s'havia vist a Espanya un estú que s'escolés ab tan encisera calma.»
Y 'l mallorquí te rahó, si bé 'l home, al apropiarsela, tot y veient els efectes, procura amagar las causas.

Dem un cop d'ull general y contemplém l'espectacle qu'está oferint aquest poble d'enuchs, anémichs y mandras.

La premsa apenas d'ú res. En ple estú, las Corts tancadas, la seva ocupació avuy es omplir planas y planas ab informes y noticias de verdadera importancia.
«Fulano ha marxat al Nort. Sütano marxa dissapte. A Badajoz el termómetro ha marcat quaranta quatre, a Soria cinquanta dos, a Calatayut xeixanta. En Moret y en Romanones van estarse ahí a la tarde conferenciant dugas horas en el replá d'una escola. No hi ha cap *partido* de Russia. Del Japó tampoch n'hi ha gayres. En Romero está malalt. El rey se passeja en llanxa. Ha sortit el *Carlos V*. Ha plugut a Salamanca.»

De l'industria, casi casi lo més humá es no parlarne. Aquí se 'ns tanca un taller, allí plegan onze fábricas, allí treballan tres días y en els altres tres descansan; al poble Tal fa dos mesos que apenas ningú treballa,

El cau de la «Perdiu»



Sembla que ab els terratrèmols que hi va haver l'altra setmana, la casa s'ha somogut y han hagut d'apuntalarla.

al poble Qual molts obrers fan el farsell per anàrsen; l'Ajuntament ha agostat els bonos que als pobres dava, la Diputació fa esforços per darne l'altra setmana...

Tocant als partits polítics d'oposició declarada, el que no s'hi ajeu, s'hi assenta; el que no dorm, fa bacaynas. Els nostres están trassant el plan per una campanya que ha de donar a bon segur, resultats inmillorables, si no aquest any, l'any que vé, y si no l'any que vé, l'altre. Els monárquics radicals també sembla que s'preparen per comensar ab molt delit una activa propaganda, no se sab de qué, ni quán, ni ab quin fi ni en quin plassen.

Els carcas, sempre aguerrits y ansiosos de fer desgracias, esmolan ja ganivet y forquilla, en la confiança de que 'ls cridarán aviat a la gran taula parada pel flamant partit catòlic, pròxim a regir l'Espanya. Las honradas massas neutras, bastant més neutras que honradas, pero, com ja sab tothom, poch amigues de tarat-la, burlantse d'aquests y aquells y entre trago y caixalada, van tallant el seu cupó, sense preocuparse gayre de si 'l Govern per pagarlo fa equilibris y s'entrapa.

«Ningú xistal... Ni que 'l poble veji que 'ls boscos li talan, ni que de per tot ens vinguin noves remeses de freres, ni que la Constitució quedi a cada punt burlada ni que li diguin cul d'olla, ni que li escalin las galas... La quietut més absoluta reyna avuy en nostra Espanya, dominada en realitat, més que per la por del mauser, per l'immens aplanament que 'ns embruteix y 'ns degrada y 'ns va posant en perill de ser suprimits del mapa.

Es clar que aquesta quietut es de tomba, de cadavre, de camp erm y abandonat, de nació a las acaballas, pero, al Govern iqué li importa? Tothom calla... y tothom paga? Donchs ab aixó ja n'hi ha prou. ¿Qué més pot ambicionarse?... Qui dita passa any empeny...

¡Té rahó 'l tranquil de 'n Maura!

C. GUMA

DE LA GUERRA

CÓM S'EXPLICA LA VOLADURA D'UN FORT



u' es aquella massa negra, general? —Els japonesos que avansan. —Molts sembla que son... —Una verdadera onada, pero onada de formigas. ¿Qué voleu que fassi un poble que s'alimenta no més d'arrós y no

va a missa? —No obstant, moltes gotas... —¿Fan un ciri?... Si per cas será un ciri trencat. Estigueu tranquil. M'atreveixo a assegurarvos que no es aquest exercit que s'acosta el que a nosaltres ens ha de vence. —¿Teniu presas totas las midas pera resistir l'atach? —Totas. La gloriosa Russia farà un bon paper.

Entre tant, camina que caminarás, l'onada japonesa va devorant la distancia que la separa de las posiciones enemigas. El generalísim del exercit de 'n Mutso-Hito ha

declarat que aquell fort es el principal obstacle pera l' desarrollo de las sevas operaciones, y costi lo que costi, aquell fort s'ha de pendre. ¿Qui s'hi ha d'oposar?... ¿Els russos?... ¡Pobrets! Lo qu' es aquesta vegada, no s'ha fet la mel pera la boca dels soldats del czar.

Aixís al menos ho creuen els japonesos que, cantant el *Maki-Darasú*, una especie de faldeta de percal planchada que ara allí es moda, segueixen avansant en direcció al fort, l'únich objectiu d'aquell aplech de tropas esgroguehidas.

Caminant y muntats en els seus caballets, el general que comanda la divisió y 'l seu ajudant parlan en veu baixa.

—General, ¿aquell es el fort del qual hem de apoderarnos? —Aquell mateix. El jefe 'l necessita pera atacar resolta y definitivament a Port-Arthur. —¿Y voleu dir que 'l pendrem? —Ja ho crech! Com si ja 'l tinguessim a la butxaca.

—Es que 'ls russos son molts, y diu que hi están molt ben parapetats. —Més som nosaltres. Quaranta mil homes porto a las mevas ordres. —Pero las murallas... —Rigueuse'n. ¿Qué val una muralla russa, davant d'un pit japonés.

L'argument no té réplica. El convenut ajudant acota 'l cap, dona un cop de taló a la bestia y segueix silenciosament el seu camí.

Al fort no perden als japonesos de vista. Ullera en má, el general espía tots els seus moviments, y a mida que s'van acostant, va fentse cárrech de la importancia d'aquell exercit.

—Suposo que deu haverhi de quaranta a cinquanta mil homes. —Opino lo mateix que vos,—respón el seu ajudant, que li fa companyia. —Lo mal es que sembla que portan molts canóns. —Y si son de llarch alcans y de tiro rápit, ens fastidiarán ben bé. —¿Creveu potsrer que 'l fort perilla? —Ah, no! Aixó may. ¿Cóm voleu que un grapat de micos, per molts que n'hi hagi, s'apoderin d'una fortalesa com la nostra? —Com que, micos ó no micos, aquesta gent es tan tossudal... —Perfectament, donchs. Que s'acostin al fort; que vinguin y 'ns ataquin, y veurán cóm els rebém.

Y l'atach té lloch. Uns y altres se quedan sorpresos davant de la obstinació y la presencia d'ánim del enemich. Ni 'ls russos s'imaginavan que 'ls japonesos poguessin embestirlos ab tanta empenya, ni 'ls japonesos haurían jamay suposat que 'ls russos sápigues-sin ventarse las moscas ab tan salero. —La resistencia es més enérgica de lo que jo 'm figurava,—pensa 'l general japonés. —L'atach es més serio de lo que jo preveya,—diu el general rus. —¿Qué fer?—se pregunta 'l japonés. —¿S'atrevirán a assaltarnos?—murmura 'l rus. Y tan ardent manifestan els japonesos en l'embestida, y tanta tenacitat revelan els russos en la parada, que moguts uns y altres per un mateix temor, ni russos ni japonesos saben cóm ferho per deslligar aquest nus.

De sopte, ¡espectacle aterrador! una explosió formidable fa tremolar la fortalesa desde l'últim marlet fins als fonaments. La terra s'bada, las rocas s'enfonzan, las murallas cauen; el mon enter sembla que va a estallar en convulsions titánicas...

—¿Qué ha sigut? —El fort acaba de ser volat, junt ab els terrenos y montanyetas que 'l rodejan!

L'endemá 'l general rus dona compte del fet al seu czar:

—«Ahir las tropas japonesas van sufrir un serio descalabro. Enganyadas hábilment per la nostra táctica, entraren en un terreno que teníam comp etament minat, y quan vam considerar que ja hi havia prou gent al damunt, volarem las minas, produhint una hecatombe que va deixat als japonesos completament aturdits.

»30,000 fills del imperi del sol naixent han pagat ab la vida la seva temeritat.»

Per la seva part, el jefe japonés telegrafia al mikado:

—«Gran victoria, pera las nostras tropas! Els russos han sigut aniquilats a consecuencia de la voladura d'unas minas qu'ells teníam preparadas y que nosaltres hem fet saltar. El número de morts seus es incalculable.

»Nosaltres no més n'hem tingut tres.»

¡Aixís s'escriu l'Historia!

FANTÁSTICH



«Maura prepara la creació de un nou ministeri. El ministeri de Correus y de Telégrafos.

Es a dir: el ministeri de las cartas que 's perden y dels telegramas que arriban tart.

A la quènta 'ls presupuestos se saldan ab superábit, y en alguna cosa ó altre s'han d'emplear els diners que sobran y que ab tan dura grapa s'arrancan al pobre contribuent.

—Aquí sobran quartos... ¿qué n'farem? —Menjense'ls? —Ja está dit. —Y ja está fet.

El govern rus ha encarregat a una casa de Milán 100,000 corassas de un nou sistema. Diuen que cada una no pesa més de mitj kilo, resistint la forsa de penetració de las balas dels fusells moderns. ¿Será veritat qu' existeixen uns preservatius de uns resultats tan eficassos?

Si es aixís potsrer anirém encaminantnos de mica en mica a la supressió de la barbarie bélica.

La guerra no pot tenir fi sino de dugas maneres. O bé per l'agravació dels mieds destructors qu' en una batalla no deixin a un sol soldat en vida, ó bé per la perfecció dels elements protectors que impossibilitin la mort de un sol home.

En un y en altre cas las nacions deixarian de hostilitzarse. En el primer per falta de combatents, en el segón perque la mort no hi tindria la vida.

Una recomenació als nostres amichs que celebrin alguna reunió pública.

Si volen terminarla ab una aclamació, llansin al ayre 'l crit de «¡Visca la Unió Republicana!» Y haurán dit: «¡Visca la República!» Perque no hi donguin voltas: la Unió Republicana es la República.

Hi ha un Sr. Monegal, un temps silvelista, y avuy catalanista dels avensats, que com aquell ministre de la sarsuela

«.....no abre la boca que no diga un desatino.»

Días enrera, en la reunió ó vetllada dedicada a Almirall per Catalunya federal, el Sr. Monegal (don Trinitat) parlá de las libertats francesas, negantlas, y al comparar a n' en Salmerón y en Maura, com grans tirans, digné que tiranta per tiranía prefereix la de 'n Maura.

N'hi ha un'altra de pitjor de tiranía, D. Trinitat, y que per ser la pitjor, es la que vosté ha de preferir.

La tiranía de la tontería.

Un mossén de Calella acaba de tirar en l'ayre las potas de darrera, etzibant un raig de cossas en forma de folletó.

Jutjin de l'alcans de las sevas ferraduras per las següents mostrars:

Pregunta.—¿Qué cosa es el socialisme? Resposta.—Es una heretjia totalment contraria al Catolicisme, negant totas las sevas ensenyansas, tenint per cap invisible al mateix Satanás, que dirigeix las revolucions contra la Iglesia per medi de la Masoneria, la germana gran y protectora del socialisme. ¡Bonica definició!... Y sobre tot molt científical

A continuació diu que «Voltaire, que blasfemava de Nostre Senyor Jesucrist anomenantlo lo infame, pensava dintre vint anys acabar ab la Iglesia, y al cap de vint anys día per día, mori desesperat rosegantse los punys y menjantse 'ls seus propis excrements.» ¡Putiner!

Parla de Diderot y 'l califica de tocino. Y assegura que «avuy casi tots los jugadors, blasfemos, ganduls y 'ls incréduls son socialistas: ab una paraula, la escuma dels pobles.» ¿Y ara? ¿Y cómo s'explica que 'ls mossens de la calanya del que aixó escriu s'haja quedat fora? Vágintho a saber.

Continúan las preguntas y respostas:

Pregunta.—¿Donchs un socialista, segons la doctrina católica, está en pecat mortal y no pot salvarse?

Resposta.—Es clar com la llum que no pot salvarse. Deu es de infinita majestat y grandesa y no ha de permetre que un vil cuch asquerós de la terra s'burli d'Ell.

Aixís, a la seva imatge 's forjan a Deu, els autors de aquests despropòsits, un Deu sense entranyas ni misericordia.

El folletó té una tendencia immediata: la de posar al treballador a l'absoluta disposició del amo.

«Sí—diu—han d'estimar al amo com a pare, sens tenirli enveja de que prosperin els seus negocis; ans bé s'han d'alegrar, perque llavors s'assegura la seva subsistencia propia; han de ser fiels al treball, no estafant al amo de cap manera.»

Y aquí tenen al mossén, que no content ab ensenyar las potas del darrera, al últim ha ensenyat la qua.

Las Corts, segons en Maura, ja no tornarán a obrirse fins a últims de octubre ó primers de novembre.

Un temps molt apropiat. L' época de las castanyas.

Entre 'ls russos s'ha generalisat l'us de uns escapularis, contenint unas oracions que segons diuen preservan al que las porta dels efectes de las balas japonesas.

Una especie de «detente bala» dels que usavan els carlins.

Els japonesos s'encarregarán de ilustrarlos. A grans fanatismes, grans pallissas.

Lo dels alcohols promet donar uns resultats admirables.

De moment ja s'está organisant un trust per monopolisar aquest article. Del trust ne vindrá l'estanch. Y del estanch una nova Companyia arrendataria. Com si la vejés formada y repartintse 'ls dividendos.

Mentres tant, ja organisa la plantilla del personal, encarregat de donar tortura al contribuent. Destina a tal objecte un milió de pessetas. Un milió de pessetas en sous, y lo que 's fassin investigant y expedientant... ¿y qui será l'empleat que s'atreveixi a sostenir qu' Espanya a l'any 98 va perdre las colonias?

S'ha descubert un tarugo de carbó de pedra, que afecta al ministeri de Marina.

Un tarugo negre. Qui carbó maneja las mans se 'n embruta.

Precocitat mística.

Una noya andalussa de 13 anys d'edat va fugir de casa seva emportantse 800 pessetas y algunas alhajas de valor.

La guardia civil va detenirla a Chiclana. Y al ser interrogada va dir que se 'n anava a Sevilla a veure a una seva tia.

Pero després al trobarse a casa seva ho va cantar tot. Es el cas que unas monjas van induhirla a fugir prometentli ferla ingressar en un convent, ahont podria contraure mérits pera guanyar mes tart la gloria del cel.

Las 800 pessetas y las alhajas sustretas a la familia havían de servirli de dot... ó de preu de passatje. ¿No reparan en tot aixó las ventatjas de qu' Espanya 's vaji omplint de corporacions religiosas?



A LO INSERTAT EN L'ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARAGA.—Cu lle-ra.
- 2.ª ANAGRAMA.—Rostre—Tresor.
- 3.ª ROMBO.—
S
I O
S E L L A
S I L V E L A
O L E S A
A L A
A
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—La guardia amarilla.
- 5.ª GEROGLÍFICH.—La falta de una dona deu dissimularse.

Han endevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, ó's caballers: Pissarra Hombres, Juan Pacorro, Kuroki Sanás y Josep Monfús.

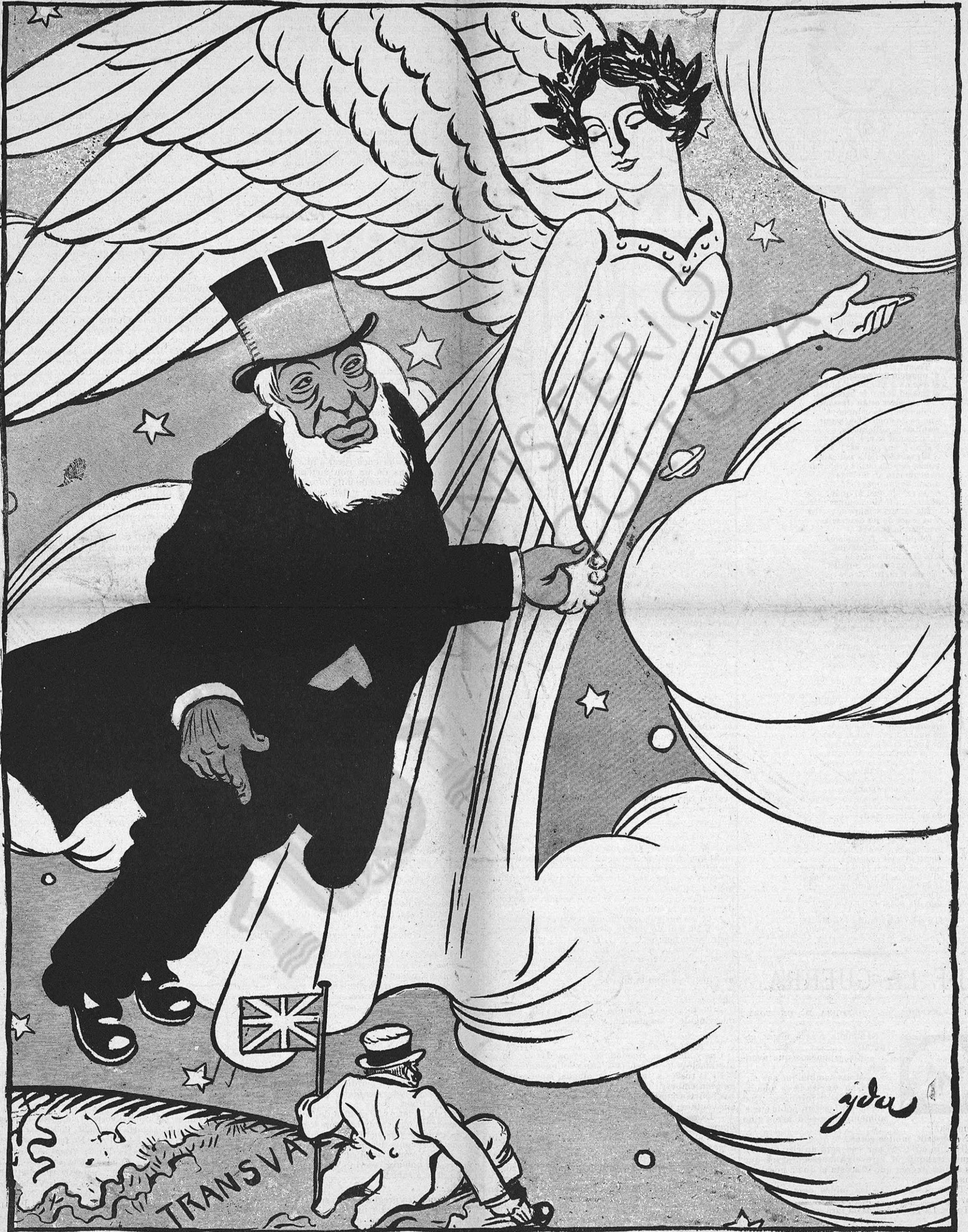


Caballers: Lluiset de Viladecans, Sebastián B. y Bas, Miquel Sabaté, Pisanas, Namas y C.ª, Esteban Malaret, Maurici Ferrer (D. Pau del Violet) y Tamarindo Lebel: Caballers: Un pitarench, Antoni Cararach, T. J. Pissarra, Germana Petita y Un artista:

Caballer: Sol y Sombra: Sombra es lo que falta.—F. P. Valdés: No 'ns en agrada cap.—C. Plá: Aném estudiant els seus traballs. Vosté vaji fent, que quan sigui l'hora veurém de complaure'l. Fins ara no n'hi ha de fetes.—Gonnella poétich: Errada!—M. Moreno: El lema es lo millor del dibuix; vosté es un poeta de bragas.—J. Bosch y Romaguera: ¿quí sab? Podria ser que 's destinés al Almanach...—J. Pons: No fem aquesta mena de favors.—Antolí Boudas Ribot: Temps mal empleat se titula la seva poesia. Li doném tota la rahó.—D. Valentí Rumeu: Vosté copia del... natural? ¡Plagiari!—Emili: Ha passat molt de moda tot aixó.—Luis Viola: Els cantars son massa bilingües.—J. P. (Artesa): No va aixó; fetes concisos es lo que precisan.—R. R., R. P., M. A., F. R., y J. R. y R.: No 'ns es possible publicar las cartas que 'ns remetén, per varios motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CARTER del Oim, número 8 Tinta G. Lorilleux y C.ª

La mort de 'n Kruger



L' ÀNGEL:—¡Vina! La teva existencia fecunda y gloriosa t' ha fet acreedor á l' immortalitat.
 EN KRUGER:—Sí! Molta gloria, molta immortalitat y molta música, pero entre tant, la meva patria está en poder de gent forastera.